Metodické poznámky

Základem informací o počtu a demografické struktuře obyvatel jsou periodická sčítání lidu, domů a bytů konaná cca jednou za deset let. Na data zjištěná sčítáním pak navazují intercenzální statistické bilance počtu obyvatel a každoročně zpracovávané statistiky sňatků, rozvodů, narozených, zemřelých, potratů a stěhování. Ty aktuálně vycházejí ze zpracování statistických hlášení o sňatcích, narozeních a úmrtích, poskytovaných matričními úřady, a ze zpracování dat přebíraných z jiných informačních systémů. Zdrojem dat o rozvodech je od roku 2007 Informační systém Ministerstva spravedlnosti ČR (před rokem 2007 byla statistika založena na zpracování hlášení o rozvodu). Údaje o potratech a od roku 2013 také o příčinách smrti poskytuje ČSÚ Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (dříve byly příčiny smrti součástí hlášení o úmrtí vyplňovaných matričními úřady). Data o stěhování přebírá ČSÚ od roku 2001 (stěhování cizinců), resp. 2005 (veškeré stěhování), z informačních systémů Ředitelství služby cizinecké policie a Ministerstva vnitra ČR (před rokem 2005 byla statistika založena na zpracování hlášení o stěhování).

Základním pramenem dat Demografické příručky byla pramenná díla demografické statistiky, výsledky jednotlivých sčítání a starší vydání Demografické příručky.

Údaje o demografických událostech vždy respektují legislativu platnou v daném roce události, přičemž definice jednotlivých událostí se v čase měnily (viz níže). Pokud není uvedeno jinak, územní členění odpovídá stavu platnému k 1. 1. daného roku.

Údaje zohledňují i události (sňatky, narození a úmrtí) českých občanů (u sňatku je českým občanem alespoň jeden ze snoubenců, u narozených je českým občanem alespoň jeden z rodičů dítěte) s trvalým pobytem na území České republiky, které nastaly v cizině a byly zaregistrovány v České republice v termínu, který umožňuje jejich zařazení do statistiky.

Věkem osoby se rozumí tzv. dokončený věk (v letech), tedy věk při posledních narozeninách. V případě stáří zemřelých kojenců jde o věk v dokončených dnech.

V případě relativních ukazatelů v přepočtu na (obvykle tisíc) obyvatel jsou počty událostí vztahovány ke střednímu stavu obyvatel (k 1. 7.).

Značky použité v tabulkách: pomlčka (-) na místě čísla značí, že jev se nevyskytoval
tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý
křížek (x) na místě čísla značí, že zápis čísla není možný z logických důvodů

Metodické poznámky k pojetí obyvatelstva

Ve starších předválečných obdobích bylo předmětem demografické statistiky **přítomné obyvatelstvo**, definované prostou přítomností na daném území. Z této koncepce vycházejí veškeré časové řady statistiky obyvatelstva do roku 1950 (aplikované naposledy při sčítání lidu v roce 1950). Novější časové řady pak vychází z koncepce **bydlící**ho **obyvatelstva**, tj. reflektují osoby přihlášené k pobytu na daném území a jejich události. Rozdíly v údajích mezi počty „přítomných“ a „bydlících“ obyvatel však v té době nebyly podstatné a data založená na koncepci přítomného obyvatelstva jsou srovnatelná s daty vycházejícími z koncepce obyvatelstva bydlícího.

V praxi české i dřívější československé demografické statistiky od roku 1950 nejsou za obyvatele považováni jen státní občané České republiky (nebo bývalého Československa), ale všechny osoby, které k danému datu byly přihlášeny v daném území k pobytu, tedy i cizinci. Do roku 2000 se údaje týkaly pouze obyvatel s trvalým bydlištěm v České republice, od roku 2001 v návaznosti na Sčítání lidu, domů a bytů 2001 nově i cizinců s vízy k pobytu nad 90 dnů a cizinců s azylem. Od 1. 5. 2004 (ve vazbě na vstup ČR do Evropské unie) se veškeré údaje o obyvatelstvu týkají občanů České republiky a cizinců s trvalým pobytem v České republice, občanů třetích zemí s přechodným pobytem na území České republiky na základě dlouhodobého víza (nad 90 dnů) nebo povolení k dlouhodobému pobytu, občanů zemí EU, Norska, Švýcarska, Islandu, Lichtenštejnska a jejich rodinných příslušníků s hlášeným přechodným pobytem na území České republiky a cizinců s platným azylem v České republice (dále „s registrovaným pobytem“).

Metodické poznámky ke sčítání obyvatelstva

Odlišné pojetí obyvatelstva představují údaje ze sčítání lidu, domů a bytů v letech 2011 a 2021, které za určující považují osobami deklarovaný obvyklý pobyt. Místo obvyklého pobytu osoby bylo definováno jako místo, kde osoba obvykle tráví dobu svého každodenního odpočinku (bez ohledu na dočasnou nepřítomnost) a kde je členem konkrétní domácnosti; mělo by proto lépe odpovídat skutečnému bydlišti osoby, na rozdíl od registrovaného pobytu, který může mít v některých případech spíše evidenční charakter. Veškeré **údaje ze sčítání 2011 a 2021** v této publikaci jsou proto uváděny **za obvykle bydlící obyvatelstvo**. (Ostatní údaje o počtu obyvatel a údaje o demografických událostech jsou i po roce 2011 nadále vázány na registrovaný pobyt obyvatel.)

Metodické poznámky k údajům o přírůstcích a věkovém složení obyvatel

Přirozený přírůstek obyvatel – rozdíl mezi počtem živě narozených dětí a počtem zemřelých osob ve stejném období. Pokud je počet živě narozených dětí menší než počet zemřelých, nabývá přirozený přírůstek záporné hodnoty (přirozený úbytek obyvatel).

Celkový přírůstek obyvatel – rozdíl mezi počátečním a koncovým stavem obyvatel daného území. Odpovídá součtu přirozeného přírůstku a přírůstku stěhováním (migračního salda) ve stejném období.

Počáteční stav daného roku se rovná koncovému stavu roku předchozího, vyjma let, kdy se konalo sčítání[1], či pokud došlo k územním změnám.

Metodické poznámky k údajům o sňatcích

Do počtu sňatků jsou zahrnuty jak občanské, tak (před rokem 1950 a od 1. 7. 1992) církevní sňatky. V případě regionálního třídění jsou sňatky standardně tříděny podle místa pobytu ženicha. Průměrný věk mužů/žen při prvním sňatku v této publikaci vychází z rozložení absolutních počtů sňatků svobodných mužů/žen podle věku.

Vzdělání ženicha/nevěsty je od roku 2008 dobrovolně poskytovaným údajem. Od roku 2015 jsou zjišťované úrovně nejvyššího dokončeného vzdělání ženicha/nevěsty rozšířeny o samostatnou kategorii pro absolventy vyšší odborné školy a konzervatoře (ukončené absolutoriem).

Redukované míry sňatečnosti podle pohlaví a věku – počet sňatků mužů/žen v daném věku na 1 000 všech mužů/žen středního stavu stejného věku (tj. bez rozlišení rodinného stavu muže/ženy). Střední stav mužů/žen je počítán jako aritmetický průměr patřičných dvou koncových stavů.

Míry sňatečnosti žen podle věku – počet sňatků žen v daném věku na 1 000 svobodných, rozvedených a ovdovělých žen středního stavu stejného věku. Střední stav nevdaných žen je počítán jako aritmetický průměr patřičných dvou koncových stavů.

Metodické poznámky k údajům o rozvodech

V letech 1919–1949 mezi rozvody zahrnuty pouze rozluky manželství, které podle tehdy existující právní normy odpovídaly rozvodům v dnešním slova smyslu.

Vzdělání muže/ženy je od roku 2007 dobrovolně poskytovaným údajem. V případě územního členění jsou rozvody tříděny podle posledního společného bydliště manželů.

Míra rozvodovosti podle délky trvání manželství – počet rozvodů v dané délce trvání manželství při rozvodu (udává se v dokončených letech) na 100 sňatků uzavřených před příslušným počtem let. Z rozložení měr rozvodovosti podle délky trvání manželství vychází **průměrná délka trvání manželství při rozvodu**.

---

[1] Nasazení nových stavů k 1. 1. roku sčítání návazně na jeho výsledky vždy znamená určitý „zlom“ v časové řadě. V roce sčítání tak celkový přírůstek obyvatel neodpovídá rozdílu koncového stavu v roce sčítání a koncového stavu v roce před sčítáním, neboť každý z těchto stavů se odvíjí od jiného sčítání.

Úhrnná rozvodovost – podíl manželství, která by skončila rozvodem za předpokladu, že by intenzity rozvodovosti podle délky trvání manželství zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly neměnné.

Metodické poznámky k údajům o narozených

Počet narozených dětí nezahrnuje děti, jejichž matka požádala o utajení své osoby v souvislosti s porodem (podle zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění zákona č. 422/2004 Sb.), a nalezené děti (jejichž matka má neznámou totožnost). Územně jsou narozené děti tříděny podle místa pobytu matky v době porodu (v případě, že matka nemá v Česku registrovaný pobyt, tak podle místa pobytu otce v době narození dítěte).

Rozlišení **živě a mrtvě** narozených dětí vychází z údaje o vitalitě na hlášení o narození, dodržení definice ČSÚ předpokládá. V průběhu let se kritéria vitality narozeného dítěte měnila:

- Do roku 1948 platila v České republice mezinárodní definice živě narozeného dítěte, za které byl považován plod, u kterého byly zjištěny známky dechu či srdečního pulzu (bez ohledu na délku trvání těhotenství), a definice mrtvě narozeného dítěte, za které byl považován mrtvě narozený plod narozený po 28. týdnu těhotenství.
- V letech 1949–1952 musel plod, aby byl dle národní definice považován za dítě, vážit alespoň 400 g. Jeho vitalita (živě či mrtvě narozené) byla určena podle toho, zda plod projevoval při narození známky života, či nikoliv.
- V období 1953–1964 byl za dítě pokládán plod měřící alespoň 35 cm a vážící alespoň 1 000 g, který byl výsledkem těhotenství trvajícího alespoň 28 týdnů (musela být splněna všechna tři kritéria). Kritériem života bylo alespoň jedno vdechnutí plodu. Za (živě narozené) dítě se považoval i plod, který se narodil živě a nesplňoval uvedená kritéria, ale přežil 24 hodin. V případě vícečetných porodů stačilo, aby všechny znaky dítěte měl alespoň jeden plod a za děti byly považovány všechny plody z tohoto těhotenství.
- V období od 1. 1. 1965 do 29. 2. 1988 platily opět mezinárodně doporučené definice dítěte, podle kterých: narození živého plodu je vypuzení nebo úplné vynětí plodu z těla matčina (bez ohledu na délku těhotenství), jestliže plod po narození dýchá nebo projevuje jiné známky života jako srdeční činnost, pulzaci pupečníku nebo aktivní pohyb svalstva, i když pupečník nebyl přerušen nebo placenta porozena; narození mrtvého plodu je narození plodu, jehož úmrtí nastalo před úplným vypuzením nebo vynětím z těla matčina (bez ohledu na délku těhotenství). Úmrtí je prokázáno tím, že plod nedýchá ani neprojevuje jinou známku života jako srdeční činnost, pulzaci pupečníku nebo aktivní pohyb svalstva (vyhláška ministerstva zdravotnictví 194/1964 Sb.). Za mrtvě narozené dítě je považován plod narozený po 28. týdnu těhotenství nebo, nelze-li délku určit, vážící alespoň 1000 g.
- Od 1. 3. 1988 do 31. 3. 2012 platila vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČSR č. 11/1988 Sb., o povinném hlášení ukončení těhotenství, úmrtí dítěte a úmrtí matky, podle které byl za živě narozené dítě považován plod, který projevil po narození aspoň jednu známku života a měl porodní hmotnost 500 g a vyšší, případně nižší než 500 g, přežije-li 24 hodin po porodu. Známkami života se rozumí dech, srdeční akce, pulsace pupečníku nebo aktivní pohyb svalstva, i když pupečník nebyl přerušen nebo placenta nebyla porozena. Narozením mrtvého dítěte se rozumí úplné vypuzení nebo vynětí z těla matčina, jestliže plod neprojevuje ani jednu ze známek života a má porodní hmotnost 1 000 g a vyšší.
- K 1. 4. 2012 byla vyhláška č. 11/1988 Sb. zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách zrušena, přičemž tento zákon definuje plod po potratu jako plod, který po úplném vypuzení nebo vynětí z těla matčina neprojevuje ani jednu ze známek života a současně jeho porodní hmotnost je nižší než 500 g, a pokud ji nelze zjistit, jestliže je těhotenství kratší než 22 týdny (z čehož vyplývá, že jestliže má plod 500 g a více, jde o mrtvě narozené dítě). Definice živě a mrtvě narozeného dítěte (spolu s definicemi všech případů potratu) navazující na právní definici plodu po potratu jsou uvedeny v pokynech k vyplnění Listu o prohlídce zemřelého (ve vyhlášce č. 297/2012 Sb., o Listu o prohlídce zemřelého, ve znění pozdějších předpisů), a to pro potřeby vyplnění tohoto listu.

V souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1260/2013 o evropské demografické statistice došlo v roce 2014 ke změně metodiky vykazovaného **pořadí dítěte**. Do roku 2013 (včetně) pořadí dítěte reflektovalo všechny děti ženě dříve narozené, tj. včetně mrtvě narozených, od roku 2014 je pořadí zjišťováno pouze ze živě narozených dětí a u živě narozených dětí.

Vzdělání je od roku 2007 dobrovolně poskytovaným údajem. Od roku 2015 jsou zjišťované úrovně nejvyššího dokončeného vzdělání matky/otce dítěte rozšířeny o samostatnou kategorii pro absolventy vyšší odborné školy a konzervatoře (ukončené absolutoriem).

U narozených nevdaným ženám nemusí být údaje o otci vyplněné, resp. až do roku 2007 (včetně) nebyly ve statistice vůbec sledovány.

Úhrnná plodnost – průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné.

Průměrný věk žen při narození prvního dítěte vychází z rozložení měr plodnosti prvního pořadí podle věku.

Hrubá míra reprodukce – průměrný počet živě narozených dcer, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné.

Čistá míra reprodukce – průměrný počet živě narozených dcer, které by se narodily jedné ženě a dožily se věku své matky v době porodu za předpokladu, že by míry plodnosti a úmrtnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné.

Úhrnná míra ukončených těhotenství – průměrný počet ukončených těhotenství, který by připadl na jednu ženu za předpokladu, že by míry plodnosti, mrtvorozenosti a potratovosti zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné.

Metodické poznámky k údajům o potratech

Statistika potratů byla v Československu vedena od roku 1953[2], podrobná statistika (v členění podle všech druhů: umělé, samovolné a ostatní potraty) je vedena od roku 1958 v souvislosti s účinností zákona č. 68/1957 Sb., o umělém přerušení těhotenství. V průběhu let se definice potratu měnila:

- Do roku 1964 byly za potraty považovány všechny plody, které nemohly být považovány za děti podle tehdy platné národní definice.
- V období od 1. 1. 1965 do 29. 2. 1988 se dle mezinárodně doporučené definice dítěte za potrat považoval každý mrtvě narozený plod narozený do 28. týdne těhotenství nebo, nelze-li délku těhotenství určit, který vážil méně než 1 000 g.
- Od 1. 3. 1988 do 31. 3. 2012 byly definice potratů dány vyhláškou Ministerstva zdravotnictví ČSR č. 11/1988 Sb., o povinném hlášení ukončení těhotenství, úmrtí dítěte a úmrtí matky. Potratem se rozumělo ukončení těhotenství ženy, při němž a) plod neprojevuje ani jednu ze známek života a jeho porodní hmotnost je nižší než 1 000 g a pokud ji nelze zjistit, jestliže je těhotenství kratší 28 týdnů, b) plod projevuje aspoň jednu ze známek života a má porodní hmotnost nižší než 500 g, ale nepřežije 24 hodin po porodu, c) z dělohy ženy bylo vyňato plodové vejce bez plodu nebo těhotenská sliznice.
- Vyhláška MZ ČSR č. 11/1988 Sb. byla k 1. 4. 2012 zrušena zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách. Tato současná právní úprava definuje **plod po potratu** jako plod, který po úplném vypuzení nebo vynětí z těla matčina neprojevuje ani jednu ze známek života a současně jeho

[2] *Trestní zákon č. 86/1950 Sb. (§218, odst. 4) umožnil provést „usmrcení lidského plodu lékařem ve zdravotním ústavu se souhlasem těhotné ženy" za určitých předpokladů (ohrožení zdravotního stavu těhotné ženy nebo jejího plodu). V letech 1953–1957 statistika zachycovala pouze potraty provedené ve smyslu tohoto zákona.*

porodní hmotnost je nižší než 500 g, a pokud ji nelze zjistit, jestliže je těhotenství kratší než 22 týdny.

Potratem se rozumí též ukončení mimoděložního těhotenství nebo umělé přerušení těhotenství (UPT) provedené podle zvláštních předpisů. V období 1958–1986 nebyla mimoděložní těhotenství v potratech evidována. Od roku 1987 jsou případy mimoděložního těhotenství do potratů započítávány, v letech 1988–1991 jsou zahrnuty mezi UPT, od roku 1992 v kategorii ostatních potratů.

Kapitola 7 Demografické příručky obsahovala do roku 2023 data o potratech, přebíraná od Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR). Od roku 2024 Český statistický úřad data o potratech již nepřebírá. V zájmu návaznosti na předešlé Demografické příručky bylo označení kapitol ponecháno beze změn a kapitola 7 prázdná.

Úhrnná potratovost – průměrný počet potratů, které by připadly na jednu ženu za předpokladu, že by míry potratovosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné.

Obdobně je definována **úhrnná indukovaná potratovost** a **úhrnná samovolná potratovost** vypovídající o průměrném počtu potratů pouze daného druhu na jednu ženu.

Metodické poznámky k údajům o zemřelých a úmrtnosti

Kojenecká úmrtnost – poměr počtu dětí zemřelých před dosažením 1 roku k počtu živě narozených dětí ve stejném období (zde na 1 000 živě narozených).

Novorozenecká úmrtnost – poměr počtu zemřelých před dosažením věku 28 dnů k počtu živě narozených dětí ve stejném období (zde na 1 000 živě narozených).

Mrtvorozenost – podíl mrtvě narozených dětí ze všech narozených dětí ve stejném období (zde z 1 000 narozených).

Perinatální úmrtnosti – poměr počtu mrtvě narozených dětí a dětí zemřelých před dosažením věku 7 dnů k počtu všech narozených dětí ve stejném období (zde na 1 000 narozených).

K charakteristice řádu vymírání určité populace se používá úmrtnostních tabulek, které pomocí tabulkových funkcí vzájemně spolu propojených poskytují nejpřesnější vyjádření intenzity úmrtnosti zkoumané populace. Výsledkem výpočtu úmrtnostních tabulek je mj. ukazatel naděje dožití (střední délka života). V roce 2018 přistoupil Český statistický úřad k úpravě metodiky konstrukce úmrtnostních tabulek, kdy hlavní změnou bylo používání funkce Kannisto (místo Gompertz-Makeham) pro modelování úmrtnosti v nejvyšších věcích[3]. Veškeré údaje v této publikaci (v celé časové řadě od roku 1920) vycházejí z úmrtnostních tabulek, které byly zpracovány touto novou metodikou.

Naděje dožití (střední délka života) – průměrný počet let, který prožije právě x-letá osoba při zachování úmrtnostních poměrů v jednotlivých věcích daného roku (období). Vzhledem k diferenciaci úmrtnosti obou pohlaví je naděje dožití počítána zvlášť za muže a ženy.

Metodické poznámky k údajům o příčině smrti

Příčiny smrti jsou od roku 1919 kódovány podle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů (MKN) ve znění decenálních revizí platných v ČR v jednotlivých letech. Od roku 2009 jsou v ČR implementovány rovněž aktualizace 10. revize vydávané Světovou zdravotnickou organizací (WHO). Překlad klasifikace a jejích aktualizací do češtiny a následná implementace je v ČR v kompetenci Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR).

Ve statistických výstupech jsou data tabelována podle základní příčiny smrti, která je WHO definována jako (a) onemocnění nebo zranění, které iniciovalo řetězec chorobných stavů přímo vedoucích ke smrti, nebo

[3] *Blíže viz https://www.czso.cz/csu/czso/umrtnostni-tabulky-metodika.*

(b) okolnosti nehody či násilí, jež způsobily smrtelné poranění. Od roku 2011 provádí ČSÚ výběr základní příčiny smrti automatizovaně, pomocí programu (software IRIS).

Srovnatelnost jednotlivých revizí je omezena. Období platnosti jednotlivých revizí Mezinárodní klasifikace nemocí v ČR:

Označení revize	Rok přijetí WHO	Období platnosti v ČR
MKN-3*	1920**	1919–1930
MKN-4	1929**	1931–1940
MKN-5	1938**	1941–1948
MKN-6	1948	1949–1957
MKN-7	1955	1958–1967
MKN-8	1965	1968–1978
MKN-9	1975	1979–1993
MKN-10	1990	1994–

**) Mezinárodní klasifikace příčin smrti*

***) Přijato Mezinárodním statistickým institutem, resp. Zdravotnickou organizací Společnosti národů.*

Názvy jednotlivých tříd/kapitol příčin smrti uvedených v Demografické příručce:

Třída/kapitola	MKN-6	MKN-7
I.	Nemoci přenosné a cizopasné	Nemoci infekční a parasitární
II.	Novotvary	Novotvary
III.	Nemoci alergické, žláz s vnitřní sekrecí, výměny látkové a výživy	Nemoci alergické, žláz s vnitřní sekrecí, výměny látkové a výživy
IV.	Nemoci krve a krvotvorné tkáně	Nemoci krve a krvetvorné tkáně
V.	Poruchy duševní, psychoneurosy a poruchy osobnosti	Poruchy duševní, psychoneurosy a poruchy osobnosti
VI.	Nemoci ústrojí nervového a čidel	Nemoci ústrojí nervového a čidel
VII.	Nemoci ústrojí cévního	Nemoci ústrojí cévního
VIII.	Nemoci ústrojí dýchacího	Nemoci dýchacího ústrojí
IX.	Nemoci ústrojí trávicího	Nemoci ústrojí trávicího
X.	Nemoci ústrojí močového a pohlavního	Nemoci ústrojí močového a pohlavního
XI.	Porody, komplikace v těhotenství, při porodu a v šestinedělí	Porody, komplikace v těhotenství, při porodu a v šestinedělí
XII.	Nemoci kožní	Nemoci kožní
XIII.	Nemoci kostí a pohybového ústrojí	Nemoci kostí a pohybového ústrojí
XIV.	Vrozené vady vývojové	Vrozené vady vývojové
XV.	Zvláštní nemoci raného věku	Zvláštní nemoci raného věku
XVI.	Chorobné příznaky, stařecká sešlost a nedefinovatelné stavy	Chorobné příznaky, stařecká sešlost a nedefinovatelné stavy
XVII.	Úrazy a otravy	Úrazy a otravy
Třída/kapitola	**MKN-8**	**MKN-9**
I.	Nemoci infekční a parazitární	Infekční a parazitární nemoci
II.	Novotvary	Novotvary
III.	Nemoci žláz s vnitřní sekrecí, přeměny látkové a výživy	Nemoci žláz s vnitřní sekrecí, výživy a přeměny látek a poruchy imunity
IV.	Nemoci krve a krvetvorných orgánů	Nemoci krve a krvetvorných orgánů
V.	Duševní poruchy	Duševní poruchy
VI.	Nemoci nervové soustavy a smyslových orgánů	Nemoci nervové soustavy a smyslových orgánů
VII.	Nemoci ústrojí oběhového	Nemoci oběhové soustavy
VIII.	Nemoci ústrojí dýchacího	Nemoci dýchací soustavy
IX.	Nemoci ústrojí trávicího	Nemoci trávicí soustavy
X.	Nemoci ústrojí močového a pohlavního	Nemoci močové a pohlavní soustavy
XI.	Porody, komplikace těhotenství, porodu a šestinedělí	Komplikace těhotenství, porodu a šestinedělí
XII.	Nemoci kůže a podkožního vaziva	Nemoci kůže a podkožního vaziva
XIII.	Nemoci kostí a pohybového ústrojí	Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně
XIV.	Vrozené vady	Vrozené vady
XV.	Některé příčiny perinatální nemocnosti a úmrtnosti	Některá onemocnění vzniklá v perinatálním období

XVI.	Chorobné příznaky a etiologicky neobjasněné stavy	Příznaky, nespecifické abnormální nálezy a nepřesně určená onemocnění
XVII.	Úrazy, otravy a násilí	Úrazy a otravy

Kapitola příčin smrti	**MKN-10**
I.	Některé infekční a parazitární nemoci
II.	Novotvary
III.	Nemoci krve, krvetvorných orgánů a některé poruchy imunity
IV.	Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek
V.	Poruchy duševní a poruchy chování
VI.	Nemoci nervové soustavy
VII.	Nemoci oka a očních adnex
VIII.	Nemoci ucha a bradavkového výběžku
IX.	Nemoci oběhové soustavy
X.	Nemoci dýchací soustavy
XI.	Nemoci trávicí soustavy
XII.	Nemoci kůže a podkožního vaziva
XIII.	Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně
XIV.	Nemoci močové a pohlavní soustavy
XV.	Těhotenství, porod a šestinedělí
XVI.	Některé stavy vzniklé v perinatálním období
XVII.	Vrozené vady, deformace a chromozomální abnormality
XVIII.	Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde
XIX.	Poranění, otravy a některé jiné následky vnějších příčin
XX.	Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti
XXII.	Kódy pro speciální účely

Metodické poznámky k údajům o stěhování (migraci)

V demografické statistice se stěhováním rozumí změna obce registrovaného bydliště osoby na území ČR nebo přes hranice ČR. Rozlišuje se stěhování vnitřní, tj. v rámci území ČR, a zahraniční.

Časová srovnatelnost dat o vnitřním stěhování je částečně omezena změnami rozsahu stěhování uvnitř Prahy (podrobněji viz vysvětlivky u tab. 9-1) a reorganizacemi územního členění ČR. V případě zahraničního stěhování je srovnatelnost dat v časové řadě ovlivněna zahrnováním cizincům s přechodným pobytem (nad 90 dnů) od roku 2001 a částečně i změnami datových zdrojů:

- Do roku 2001 byla statistika kompletně založena na sběru dat prostřednictvím statistických hlášení (Obyv 5-12 Hlášení o stěhování).
- V letech 2001–2004 zůstalo hlášení zdrojem dat o stěhování českých občanů (zpravodajskou jednotkou byly ohlašovny pobytu), údaje o stěhování cizinců byly již přebírány od Ředitelství služby cizinecké policie z jejich informačního systému.
- Od roku 2005 byla veškerá hlášení o stěhování nahrazena administrativními daty ze zdrojů Ministerstva vnitra ČR. Informační systém evidence obyvatel je zdrojem dat pro stěhování občanů ČR a v období 2008 až červen 2012 byl zdrojem dat pro veškerou migrační statistiku včetně stěhování cizinců. Cizinecký informační systém je zdrojem dat pro stěhování cizinců (přes hranice i uvnitř republiky), s výjimkou zmíněného období od počátku roku 2008 do poloviny roku 2012.

Přírůstek stěhováním (migrační saldo) – rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých ve stejném období do/z dané územní jednotky.

Objem vnitřního stěhování – počet všech zaznamenaných případů vnitřního stěhování v dané územní jednotce za dané období. Objem stěhování za vyšší územní jednotku je definován jako součet objemu stěhování za nižší územní celky plus stěhování mezi nižšími územními celky.

Objem zahraničního stěhování – součet přistěhovalých ze zahraničí a vystěhovalých do zahraničí za dané období.